

N:o 50.

Ank. till Riksd. kansli den 10 april 1905, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om köp och byte af lös egendom, lag om ändrad lydelse af 166 § sjölagen, lag om ändring i vissa delar af 9 kap. handelsbalken och lag om ändrad lydelse af 38 § utsökningslagen.

Genom proposition, n:o 27, af den 27 sistlidne januari, hvilken af båda kamrarna blifvit till laguskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

1:o) här nedan intagen lag om köp och byte af lös egendom;

2:o)

Lag om ändrad lydelse af 166 § sjölagen.

Härigenom förordnas, att 166 § sjölagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Hvad i lag finnes stadgadt angående rätt för säljare att, på grund af köparens obestånd eller underlåtenhet att fullgöra hvad honom i följd af köpet åligger, hindra det sålda godsets utgifvande eller i visst fall kräfva det åter af köparens borgenärer skall äga tillämpning, ändå att konnosse-

ment å godset blifvit till köparen öfverlämnadt. Har på grund af öfverlåtelse från köparen konnossement, som icke innehåller förbehåll mot öfverlåtelse, kommit i annan mans hand, äge säljaren ej gentemot denne den rätt nu är sagd, där det ej visas, att innehafvaren af konnossementet vid dess förvärfvande icke varit i god tro, eller att han därvid handlat med grof vårdslöshet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1906.

3:o)

Lag
om ändring i vissa delar af 9 kap. handelsbalken.

Härigenom förordnas, att 9 kap. 8 § handelsbalken skall upphöra att gälla, samt att 10 § i samma kapitel skall erhålla följande ändrade lydelse: Hafver man lånt penningar på viss tid, och ej ränta för dem utfäst; vare då ej skyldig den att gifva. Betalar han ej å föreskrifven tid; gälde sedan ränta sex för hundra om året. Är ingen tid nämnd; då räknas fem för hundra ifrån den dag, han hos Konungens befallningshafvande eller domaren sökt varder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1906.

4:o)

Lag
om ändrad lydelse af 38 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 38 § utsökningslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Kan laga kraft ägande dom icke, efter ty i 37 § är stadgadt, af utmätningsman utan särskildt bemyndigande verkställas, ankomme på öfverexekutor att om verkställighet och sättet därför förordna.

Skall någon tillhållas att fullgöra leveransafstal eller att eljes något göra eller låta, och är ej tvångsmedel eller äfventyr i domen utsatt eller i lag stadgadt, äge öfverexekutor förelägga den tredskande vite, där det finnes lämpligt, samt honom till sådant vite fälla.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1906.

De lagförslag, som genom förevarande proposition blifvit framlagda till Riksdagens pröfning, äro, på sätt framgår af propositionen bilagda statsrådsprotokoll, föranledda af Riksdagens skrivelse den 14 maj 1900, hvare Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t tacktes taga i öfvervägande, i hvad mån lagstiftningsarbetet på obligationsrättens område lämpligen kunde, för vinnande af öfverensstämmelse mellan de skandinaviska länderna, bedrifvas på grundvalen af samverkan dem emellan. Med anledning af Riksdagens berörda skrivelse tillsatte Kungl. Maj:t den 7 juni 1901 en kommitté med uppdrag att utarbета förslag till förändrad lagstiftning beträffande köp och byte af lös egendom äfvensom de allmänna grundsatserna om afslutande af aftal, och erhöi denna kommitté bemyndigande att sammanträda till gemensamma förhandlingar med kommittéer, som för motsvarande ändamål blifvit tillsatta i Danmark och Norge. Såsom resultat af det hittills utförda samarbetet hafva de tre kommittéerna afgifvit i allt väsentligt öfverensstämmande förslag till lagstiftning angående köp af lös egendom jämte däraf påkallad ändring i de nordiska sjölagarna, i sammanhang hvarmed inom den svenska kommittén utarbetats lagförslag angående ändring i vissa delar af handelsbalken och utsökningslagen. Det svenska kommittéförslaget afgafs den 30 oktober 1903 och blef där- efter remitteradt till högsta domstolen.

Vid föredragning den 27 januari 1905 inför Kungl. Maj:t i statsrådet af högsta domstolens utlåtande öfver ifrågavarande lagförslag anförde chefen för justitiedepartementet, efter att hafva redogjort för innehållet i samma förslag och det öfver dem afgifna utlåtande, bland annat följande:

»Med anledning af de inom högsta domstolen framställda anmärkningar mot förslagen till lag om köp och byte af lös egendom samt till lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen hafva dessa förslag blifvit öfversedda, därvid åtskilliga ändringar ansetts böra ifrågakomma. I öfverensstämmelse med hvad förut i liknande fall ägt rum, har hos den danske justitieministern och hos chefen för norska justits- och politidepartementet gjorts framställning, att, med afseende å de sålunda i lagförslaget angående köp och byte ifrågasatta ändringarna, delegerade från de skandinaviska länderna måtte utses att sammanträda till öfverläggning i ändamål att söka förbereda möjligt samförstånd i fråga om de lagförslag, som skulle framläggas. De delegerade, som med anledning häraf blifvit i de tre länderna utsedda, hafva i de afseenden, som sålunda utgjort föremål för deras öfverläggningar, kommit till enighet med undantag allenast för en detaljfråga rörande förslagens 39 §, där de norska delegerade stannat vid en från de nya svenska och danska texterna åtminstone i form något afvikande lydelse. Sedan jag tagit kännedom om det förslag till svensk text,

hvilket sålunda framgått såsom dessa förhandlingars resultat, och icke funnit anledning till erinran däremot, har jag hos den danske justitieministern och hos chefen för det norska justits- och politidepartementet anhållit om upplysning angående den ställning de intoge till förslaget och de däri å de delegerades sammanträde föreslagna ändringarna. Härtill lämnade den förre det svar, att den danska regeringen för sin del kunde biträda lagförslaget i dess ändrade skick, och att ett därmed öfverensstämmande förslag antagligen komme att föreläggas den danska riksdagen. Den norske departementschefen har meddelat, att han ännu icke haft tillfälle att ägna lagförslaget någon mera ingående granskning, men att sådan skulle äga rum i den närmare framtiden. Emellertid har från norsk sida icke uttalats någon önskan om uppskof med förslagets framläggande i Sverige.

Det förslag till lag om köp och byte af lös egendom, som jag nu underställer Eders Kungl. Maj:ts pröfning, erbjuder således endast få och obetydliga afvikelser från motsvarande danska och norska lagförslag. Genom förslagens upphöjande till lag skulle tvifvelsutän ett högst betydelsefullt steg vara taget i riktning mot det i Riksdagens förenämnda skrifvelse angifna målet. På den egentliga handelsrättens område hafva ju redan åstadkommits åtskilliga för de tre skandinaviska länderna lika lydande eller väsentligen öfverensstämmande lagar. Det synes då, på sätt laguskottet vid 1900 års riksdag yttrat, innebära en naturlig fortsättning af det sålunda påbegynta lagstiftningsarbetet att öfvergå till de allmänna reglerna för samfärdseln och varuutbytet. Näppeligen torde heller på något annat område af lagstiftningen det praktiska behovet af öfverensstämmelse hafva gjort sig med sådan styrka gällande som just i fråga om köp af lös egendom. De yttranden, som öfver ett af kommitterade utarbetadt förberedande förslag i detta ämne afgifvits af ett stort antal handelskorporationer från skilda delar af landet, hafva ock ådagalagt ett inom köpmanskretsar allmänt intresse för det pågående lagstiftningsarbetet och en liflig åstundan, att detta måtte leda till största möjliga öfverensstämmelse i de blifvande rättsreglerna.»

Utskottet har, vid granskning af det i propositionen innefattade förslaget till lag om köp och byte af lös egendom, kommit till den uppfattningen, att detsamma såväl till innehåll som form är synnerligen förtjänstfullt och att genom dess upphöjande till lag skulle komma att afhjälpas en verklig brist, som sedan länge gjort sig kännbar på det

högeligen betydelsefulla område af lagstiftningen, som i förslaget upptagits till behandling. De knapphändiga och till stor del föråldrade stadganden rörande köp, som innehållas i 1 kap. handelsbalken af 1734 års lag, hafva, enligt hvad allmänt erkännes, icke förmått lämna erforderlig ledning vid bedömande af de ofta invecklade rättstvister, till hvilka ett köpeaftal under nutida förhållanden ofta gifver anledning. Jämväl med hänsyn till angelägenheten af att på detta område af lagstiftningen, som kanske i högre grad än något annat är af internationell betydelse, vinna öfverensstämmelse med lagstiftningen i våra närmaste grannländer, finner utskottet sig böra tillstyrka, att ifrågavarande förslag, hvilket som nämndt i allt väsentligt öfverensstämmer med de i Norge och Danmark utarbetade lagförslag, måtte i hufvudsak af Riksdagen antagas. Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att det af danska kommitterade afgifna förslaget numera blifvit framlagdt för den danska riksdagen, som emellertid icke hunnit slutbehandla ämnet.

Det är endast beträffande några få detaljbestämmelser, som utskottet funnit sig böra förorda vissa mindre betydande förändringar, af hvilka ingen är af beskaffenhet att i någon mån öka de skiljaktigheter, hvilka förefinnas mellan de tre förslagen. Då utskottet nu öfvergår till en redogörelse för dessa ändringsförslag, vill utskottet tillika göra några erinringar vid en del paragrafer, i hvilka någon ändring ansetts icke behöfva vidtagas.

1 §.

Att, såsom i förslaget skett, redan i första paragrafen gifva ett otvetydigt uttryck åt den ledande grundsats, som genomgår förslaget, är enligt utskottets mening välbetänkt. Visserligen är det äfven utan en dylik bestämmelse tydligt, att man vid bedömande af rättsförhållandet mellan säljare och köpare har att i främsta rummet fästa afseende vid hvad dem emellan blifvit aftaladt. Så är otvifvelaktigt förhållandet enligt nu gällande rätt, ehuru någon föreskrift därom ej innehålles i lag. Om emellertid de utförligare bestämmelser, som förslaget meddelar i olika afseenden, komma att upphöjas till lag, framträder tydligare behofvet af ett uttalande därom att dessa bestämmelser endast komma till tillämpning, där ej annat följer af själfva aftalet eller de omständigheter, hvarunder det ingåtts.

5 §.

Då utskottet lämnat denna paragraf utan anmärkning, har det utgått från, att densamma icke kan komma till tillämpning i annat fall än

då det är ostridigt eller styrkt, att öfverenskommelse angående priset icke blifvit träffad. Att stadgandets tillämplighetsområde är sålunda begränsadt och att detsamma alltså icke kan af säljaren åberopas, därest enligt köparens icke vederlagda uppgift visst pris, lägre än det af säljaren fordrade, blifvit bestämdt, framgår enligt utskottets förmenande med erforderlig tydlighet af en jämförelse med närmast följande paragraf. Påföljden af köparens underlåtenhet att göra anmärkning mot det i räkning å godset upptagna pris angifves i 6 § vara den, att han, utom i visst undantagsfall, är »pliktig att det pris gälda, där det ej visas, att lägre pris blifvit bestämdt». En dylik bestämmelse skulle uppenbarligen vara innehållslös, därest det finge antagas, att köparen oafsedt berörda underlåtenhet vore skyldig visa, att lägre pris än det af säljaren fordrade blifvit bestämdt.

9 §.

Enligt förslaget gäller såsom hufvudregel, att godset skall aflämnas där säljaren vid köpet hade sitt hemvist eller idkade rörelse. Från denna regel har emellertid undantag blifvit gjordt för det fall, att »godset veterligen fanns annorstädes.» Utskottet har, med hänsyn till innehållet af 9 §, funnit uppenbart, att med denna undantagsbestämmelse åsyftas köp af gods, som, enligt hvad säljaren och köparen vid köpets afslutande hade sig bekant, då befann sig å annan plats än den, där säljaren hade sitt hemvist eller idkade rörelse. Någon olikhet i sak lärers således i detta afseende icke förefinnas mellan det svenska förslaget å ena sidan och de norska och danska å den andra. Ej heller den omständigheten, att dessa senare särskildt uppmärksammat sådana fall, då kontrahenterna saknat men borde hafva ägt kännedom om hvar godset befann sig, torde medföra någon olikhet i rättstillämpningen, ity att 1 § för sådant fall synes föranleda därtill, att godset skall aflämnas där det fanns.

17 §.

Förevarande paragraf har till uppgift att bestämma, huruvida säljaren eller köparen skall vidkännas följderna af en olyckshändelse, hvarigenom godset förstöres, försämras eller minskas, eller, såsom man plägar uttrycka sig, stå faran för godset. I regel är det enligt förslaget säljaren, som står denna fara, intill dess godset är aflämnadt; därefter ligger faran å köparen. Andra punkten i samma paragraf utvisar emellertid,

att vid köp af bestämdt gods, som skall af köparen afhämtas, denne under särskilda förutsättningar står faran redan innan godset blifvit aflämnadt, samt att köparen förty i sådant fall är pliktig att gälda köpeskillingen, änskönt godset må hafva förstörts, försämrats eller minskats. Hvad sålunda stadgats angående köpares skyldighet att utan hänsyn till en inträffad olyckshändelse erlagga fulla köpeskillingen äger emellertid sin giltighet icke blott vid de köp, som i andra punkten afses, utan i hvarje fall, då faran för godset ligger å köparen. Det gods, som blifvit försändt till köparen, är, enligt hvad 10 § gifver vid handen, därmed att anse såsom aflämnadt, och det är följaktligen på köparens risk som transporten sker. I syfte att tydligare utmärka, att köparen jämväl i andra fall än de i andra punkten af 17 § nämnda, kan vara pliktig att gälda köpeskillingen, ehuru han måhända aldrig bekommer godset, har utskottet utslutit de i paragrafens senare del förekommande orden »i sådant fall», hvilka ock sakna motsvarighet i den danska texten.

18 §.

De regler, som i 18 § uppställas angående rätten till afkastning af såldt gods, innehålla, att säljaren är berättigad till den afkastning, som af godset faller före den för dess aflämnande bestämda tiden, köparen till den, som därefter faller. Från hvardera af dessa regler har emellertid undantag gjorts för sådan afkastning, som med fog kunnat beräknas skola falla å annan tid. Inom utskottet har ifrågasatts, huruvida icke dessa undantagsbestämmelser skulle kunna utan olägenhet uteslutas, hvarigenom paragrafen onekligen skulle vinna i öfverskådlighet och lättfattlighet. Då emellertid genom en sådan ändring af paragrafen skulle kunna föranledas det missförstånd, att frågan om rätten till afkastningen uteslutande ankomme på den tillfälliga omständigheten, huruvida afkastningen fölle dagen före eller dagen efter den för godsets aflämnande bestämda, har utskottet ansett den ifrågasatta ändringen böra förfalla, och detta så mycket hellre, som de ifrågavarande undantagsbestämmelserna återfinnas i de norska och danska förslagen.

19 §.

Syftet med det i denna paragraf intagna stadgandet angående rätten till teckning af ny aktie är, enligt hvad motiven utmärka, att tillförsäkra köparen den teckningsrätt, som må vid tiden för köpet förefinnas eller sedermera uppkomma. Om alltså aktieköp sker, efter det beslut om ut-

släppande af nya aktier blifvit fattadt men innan tiden för teckningsrättens utöfvande gått till ända, äger köparen, där ej annat öfverenskommit eller af omständigheterna i det särskilda fallet framgår, rätt att fordra en aktie, för hvilken teckningsrätten icke utöfvats. Skulle säljaren redan före försäljningen hafva begagnat sig af teckningsrätten, är han följaktligen pliktig att därom upplysa köparen, såvida icke köpet afser en viss bestämd aktie och köparen af dess utseende (afstämpling) kan finna, att teckningsrätten för densamma är utöfvad. Af den formulering, stadgandet i propositionen erhållit, framgår enligt utskottets förmenande icke med full tydlighet denna dess innebörd. Det kan svårligen sägas, att någon teckningsrätt åtföljer *den sålda* aktien, i händelse säljaren redan före försäljningen utöfvat denna rätt. Utskottet har alltså funnit nödigt att genom en förändrad affattning af stadgandet antyda, att jämväl i senast berörda fall teckningsrätten tillkommer köparen.

24 §.

Det har ingalunda undgått utskottets uppmärksamhet, att såväl i denna paragraf som på ett par andra ställen i förslaget intagits en erinran därom, att på grund af förbehåll vid köpet eller därvid gjord utfästelse rättsförhållandet mellan säljare och köpare kan gestalta sig annorlunda än enligt förslaget stadganden. En dylik erinran är, i betraktande af den allmänna bestämmelsen i 1 §, för en uppmärksam läsare tvifvelsutan öfverflödig. Då emellertid en påminnelse af nu antydda slag icke synes hafva blifvit gjord i andra fall än då särskilda skäl påkallat sådant, har utskottet ansett sig sakna tillräcklig anledning att för den logiska följdriktighetens skull göra hemställan om ändring af förslaget i nu nämnda afseende.

Hvad särskildt beträffar bestämmelsen i 24 § angående säljares befrielse från ersättningsskyldighet på grund af förbehåll vid köpet, synes densamma vara ägnad att förebygga den missuppfattning af paragrafens innehåll i öfrigt, att med det däri gjorda undantaget för de fall, då möjligheten att fullgöra aftalet må anses utesluten i följd af omständighet, som ej bort af säljaren vid köpets afslutande tagas i beräkning, skulle afses samtliga de »tilldragelser utom säljarens kontroll», för hvilkas följder en försiktig säljare hittills, genom hvarjehanda förbehåll i slutsedlar och kontraktsformulär, plägat frikalla sig från ansvarighet.

52 §.

Inom utskottet har någon tvekan försports, huruvida de i andra stycket af förevarande paragraf förekommande orden »eller vill han (= köpa-

ren) kräfvat annat gods» omfatta jämväl det fall, då köparen, utan att framställa någon anmärkning mot beskaffenheten af det gods han bekommit, finner detta icke uppgå till aftalad myckenhet. Då emellertid ordalydelsen af sista punkten i samma paragraf gifver vid handen, att berörda fall inbegripes under stadgandet, har utskottet funnit ett förtydligande af detsamma vara öfverflödigt.

56 §.

Bland de i denna paragraf angifna förutsättningarna för att köparen vid distansköp skall vara pliktig att för säljarens räkning omhändertaga det gods, som han vill afvisa, nämnes i det svenska förslaget i första rummet, att godset skall hafva kommit köparen till handa. Härmed afses, enligt hvad motiven upplysa, att godset framkommit till bestämmelseorten under sådana förhållanden, att det skall af fraktföraren utlämnas till köparen. Enligt utskottets mening framgår denna innebörd af stadgandet vida klarare af de norska och danska texterna, och utskottet har därför ansett sig böra åt paragrafen gifva en lydelse, som närmare ansluter sig till dessa. Genom densamma framstår ock tydligare skilnaden mellan de fall, som afses i 55 §, och dem som i förevarande paragraf behandlas.

Mot de af hufvudförslaget föranledda, i propositionen innefattade förslagen angående ändring i vissa delar af sjölagen, handelsbalken och utsökningslagen har utskottet icke funnit anledning framställa någon anmärkning.

Under åberopande af hvad utskottet sålunda anfört, hemställer alltså utskottet,

att Riksdagen ville

a) under förklarande att Kungl. Maj:ts ofvanberörda under 1:o) upptagna förslag icke kan i oförändradt skick bifallas, för sin del antaga följande

Lag

om köp och byte af lös egendom.

Med upphäfvande af 1 kap. 2, 3, 4, 6 och 7 §§ handelsbalken äfvensom 38 § konkurslagen förordnas som följer:

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 7 Saml. 40 Häft.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.***Allmänna bestämmelser.**

1 §.

De i denna lag gifna stadganden om säljares och köparens rättigheter och skyldigheter lände till efterrättelse, såvidt ej annat är uttryckligen öfverenskommet eller eljes må anses aftaladt eller ock följer af handelsbruk eller annan sedvänja.

Hvad i denna lag är stadgadt om köp skall i tillämpliga delar gälla i fråga om byte.

2 §.

Betingar man sig af annan, att han skall mot vederlag i penningar något förfärdiga och ämnet därtill bestå, den beställning vare såsom köp af lös egendom ansedd, dock ej där fråga är om uppförande af hus, vattenverk eller annan byggnad.

3 §.

Köp, som ej afser bestämdt gods utan allenast viss myckenhet af angifvet slag, kallas i denna lag leveransafstal, ehvad det skall af säljaren fullgöras genast eller först å senare tid.

Har någon sålt viss myckenhet att ur bestämdt gods uttagas, det köp vare ock under leveransafstal inbegripet.

4 §.

Köp, som är slutet mellan köpmän i och för deras rörelse, kallas i denna lag handelsköp.

Med köpman förstås i denna lag enhvar, som, enligt hvad särskildt finnes stadgadt, är pliktig att föra handelsböcker.

Om köpeskillings bestämmande i vissa fall.

5 §.

Är köp slutet utan att priset blifvit bestämdt, erlägge köparen hvad säljaren fordrar, där det ej kan anses oskäligt.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

6 §.

Varder vid handelsköp räkning å godset köparen tillställd, och meddelar han ej så snart ske kan säljaren, att det i räkningen upptagna pris icke godkännes, vare han pliktig att det pris gälda, där det ej visas, att lägre pris blifvit bestämdt, eller ock det som fordrats är uppenbart orimligt.

7 §.

Skall köpeskillingen beräknas efter godsets myckenhet, varde till grund för beräkningen lagd den myckenhet godset utgör, då faran för dess förstörelse öfvergår å köparen.

8 §.

I de fall, då köpeskillingen skall beräknas efter godsets vikt, varde vikten af förpackning (taravikt) afräknad.

Om platsen för godsets aflämnande.

9 §.

Godset skall aflämnas, där säljaren vid köpet hade sitt hemvist, eller, om han idkade handel eller annan rörelse och köpet därmed ägde samband, där rörelsen idkades; dock att, där godset veterligen fanns annorstädes, aflämnandet skall äga rum där det fanns.

10 §.

Skall godset af säljaren försändas från en ort till en annan att där af köparen mottagas, vare det att anse såsom aflämnadt, då det omhändertagits af någon, som åtagit sig dess forslande från den ort, hvarifrån försändandet bör ske, eller, så framt det skall afsändas med fartyg, då det är bragt innanför dess sida.

11 §.

Har säljaren att ombesörja godsets forslande till köparen utan att likväl försändande från en ort till en annan ifrågakommer, må ej godset anses aflämnadt, förr än det kommit i köparens besittning.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Om tiden för köpets fullgörande.

12 §.

Är ej tid utsatt för fullgörande af hvad enligt köpet åligger säljaren eller köparen, och framgår ej af omständigheterna, att det skall verkställas utan uppskof, varde det fullgjordt vid anfordran.

13 §.

Där viss tidrymd är utsatt, inom hvilken godset bör aflämnas, skall rätten att närmare bestämma tiden för aflämnandet tillkomma säljaren, med mindre af omständigheterna framgår, att det varit af hänsyn till köparen, som tiden ej blifvit närmare bestämd.

Om rätt att innehålla godset eller köpeskillingen.

14 §.

Säljaren vare berättigad att hålla godset inne, till dess köpeskillingen gäldas, och köparen att innehålla köpeskillingen, till dess godset hålles honom till handa.

15 §.

Skall godset försändas från den ort, där det bör aflämnas, vare säljaren ej på grund af hvad i 14 § är stadgadt berättigad att undandra sig dess afsändande men äge i stället hindra, att det å bestämmelseorten utgifves till köparen.

16 §.

Utfärdas i fall, som i 15 § afses, för godsets försändande fram till bestämmelseorten konnossement eller ock fraktsedel, som är så inrättad, att säljaren efter dess utgifvande till köparen ej äger öfver godset förfoga, och är köpet att hänföra till handelsköp, skall godset anses såldt att betalas emot nämnda handling efter ty i 71 § sägs.

Om faran för godset.

17 §.

Intill dess godset är aflämnadt stånde säljaren faran för att det af

17 §.

Intill dess godset är aflämnadt stånde säljaren faran för att det af

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

våda förstöres, försämras eller minskas. Dock ligge vid köp af bestämmt gods, som skall af köparen afhämtas, faran å denne, så framt den tid är inne, då han äger påkalla godsets aflämnande, samt godset hålles redo; och vare förty *i sådant fall* köparen, änskönt godset må hafva af våda förstörts, försämrats eller minskats, pliktig att köpeskillingen gälda.

våda förstöres, försämras eller minskas. Dock ligge vid köp af bestämmt gods, som skall af köparen afhämtas, faran å denne, såframt den tid är inne, då han äger påkalla godsets aflämnande, samt godset hålles redo; och vare förty köparen, änskönt godset må hafva af våda förstörts, försämrats eller minskats, pliktig att köpeskillingen gälda.

Om godsets afkastning.

18 §.

Faller af godset afkastning förrän det skall aflämnas, den tillfalle säljaren; dock vare köparen berättigad till afkastningen, där den, efter hvad med fog kunnat beräknas, skolat först efter nämnda tid falla.

Afkastning, som faller efter det godset skolat aflämnas, tillfalle köparen, där det ej kunnat med fog beräknas, att den skolat tidigare falla.

19 §.

Köp af aktie skall anses omfatta den utdelning, som vid köpet ännu ej förfallit till betalning, så ock den rätt till teckning af ny aktie, som åtföljer eller kan komma att åtfölja *den sålda*.

19 §.

Köp af aktie skall anses omfatta den utdelning, som vid köpet ännu ej förfallit till betalning, så ock den rätt till teckning af ny aktie, som åtföljer eller kan komma att åtfölja *sådan aktie, som köpet afser*.

20 §.

Är köp slutet om räntebärande papper, äge köparen uppbära den ränta, som vid köpet eller, där handlingen skall å senare tid aflämnas, vid den tid var upplupen men ännu ej förfallen; och åligger köparen att jämte den för handlingen bestämda köpeskillingen gälda hvad mot sagda ränta svarar, med mindre fordringen uppenbarligen blifvit såld såsom osäker.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.***Om dröjsmål å säljarens sida.**

21 §.

Varder godset ej i rätt tid aflämnadt, och beror ej sådant af köparen eller af händelse, för hvilken han står faran, stånde till honom, huruvida han vill kräfva godsets aflämnande eller häfva köpet.

Var dröjsmålet af ringa betydelse för köparen, eller hade säljaren grundad anledning att sådant antaga, må ej köpet häfvas, utan så är att köparen betingat sig noggrant iakttagande af tiden för godsets aflämnande; dock skall vid handelsköp hvarje dröjsmål medföra rätt till köpets häfvande, med mindre det, som fördröjdt är, utgör allenast en ringa del af godset.

22 §.

Skall godset aflämnas efter hand i särskilda poster, och varder någon af dem fördröjd, vare köparen ej på grund af hvad i 21 § är stadgadt berättigad att häfva köpet i vidare mån, än såvidt rörer sagda post. Kan upprepande af dröjsmålet skäligen befaras, äge köparen strax afvisa jämväl hvad senare skolat aflämnas. Stå posterna i det sammanhang, att det skulle lända köparen till förfång att delvis vidblifva köpet, må det i sin helhet häfvas.

23 §.

Afser köpet bestämdt gods, och lider köparen skada genom dröjsmål med godsets aflämnande, njute han ersättning af säljaren, med mindre det visas, att dröjsmålet icke kan tillräknas denne såsom försummelse.

24 §.

Är köpet att hänföra till leveransafstal, och uppstår skada genom dröjsmål å säljarens sida, varde, ändå att dröjsmålet ej kan tillräknas säljaren såsom försummelse, skadan af honom ersatt, utan så är att han på grund af förbehåll vid köpet är från ersättningsskyldighet befriad, eller ock möjligheten att fullgöra aftalet må anses utesluten i följd af omständighet, som ej bort af säljaren vid köpets afslutande tagas i beräkning, såsom förstörelse af allt gods af det slag eller det parti köpet afser, eller krig, införsel förbud eller därmed jämförlig händelse.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

25 §.

Varder, i fall då köp häfves och enligt 23 eller 24 § ersättning för skada må utgå, utredning angående skadan ej förebragt, skall ersättningen sättas till belopp, hvarmed vid den tid, då aflämnandet bort ske, priset å sådant gods, som köpet afser, må hafva öfverstigit köpeskillingen.

26 §.

Är godset ej aflämnadt, änskönt tiden, då sådant skolat ske, är förfluten, och varder köparen af säljaren tillspord, huruvida han oansedt dröjsmålet vill mottaga godset, gifve han utan oskäligt uppehåll säljaren därom meddelande eller hafve förlorat sin rätt att kräfva godsets aflämnande. Har säljaren ej framställt förfrågan, hvarom nu är sagdt, vare köparen likväl förlustig rätten att kräfva godsets aflämnande, där han ej inom rimlig tid meddelat säljaren, att han vill den rätt utöfva.

27 §.

Finnes, då godset kommer köparen till handa eller han af säljaren underrättas om dess afsändande, att det är aflämnadt senare än ske bort, och vill köparen å dröjsmålet tala, gifve han säljaren därom meddelande, vid handelsköp genast och vid annat köp utan oskäligt uppehåll. Sker det ej, vare köparen all talan förlustig. Vill på grund af dröjsmålet köparen häfva köpet, meddele han det säljaren utan oskäligt uppehåll eller hafve förlorat sin rätt att köpet häfva.

Om dröjsmål å köparens sida.

28 §.

Varder ej i rätt tid köpeskillingen erlagd eller åtgärd, hvaraf dess utbekommande må bero, af köparen vidtagen, stånde till säljaren, huruvida han vill häfva köpet eller kräfva dess fullgörande; dock må, där dröjsmålet är af ringa betydelse, köpet ej häfvas, med mindre det är att till handelsköp hänföra.

Är godset kommet i köparens besittning, hafve säljaren ej makt att häfva köpet efter ty nu är sagdt, så framt han ej därom gjort förbehåll eller godset blifvit af köparen afvisadt.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

29 §.

Är vid köp af gods, som skall aflämnas efter hand i särskilda poster, köparen pliktig att erlægga betalning särskildt för hvarje post, och inträffar i afseende å betalningen för någon post dröjsmål, som enligt 28 § första stycket kan komma i betraktande, äge säljaren häfva köpet beträffande de poster, som senare skolat aflämnas, dock ej där all anledning saknas att befara dröjsmålets upprepande.

30 §.

Där köp af säljaren häfves efter ty här förut är sagdt, skola i fråga om hans rätt till skadeersättning de i 24 § gifna stadganden äga motsvarande tillämpning. Saknas utredning angående skadan, varde ersättningen satt till belopp, hvarmed vid den tid, då dröjsmålet inträdde, köpeskillingen må hafva öfverstigit priset å sådant gods som köpet afser.

31 §.

Är köpeskillingen ej erlagd eller annan köparens åtgärd, som i 28 § afses, ej vidtagen, änskönt tiden, då sådant bort ske, är inne, och är ej godset kommet i köparens besittning, vare säljaren, där han af köparen tillspörjes, huruvida han oansedt dröjsmålet vill vidblifva köpet, pliktig att utan oskäligt uppehåll gifva köparen meddelande därom. Underlåtes det, hafve säljaren förlorat sin rätt att kräfva köpets fullgörande. Har köparen ej framställt förfrågan, hvarom nu sagdt är, vare säljaren likväl förlustig rätten att vidblifva köpet, där han ej inom rimlig tid meddelat köparen, att han vill den rätt utöfva.

32 §.

Varder senare än ske bort köpeskillingen erlagd eller annan åtgärd, som i 28 § sägs, vidtagen, och vill säljaren utöfva den rätt till köpets häfvande, som på sådan grund må honom tillkomma, meddele han det köparen vid handelsköp genast och vid annat köp utan oskäligt uppehåll. Gör han det ej, hafve förlorat sin rätt att häfva köpet.

33 §.

Underlåter köparen att i rätt tid afhämta eller mottaga godset, eller varder i följd af annat dröjsmål från hans sida godset ej till honom utgifvet, vare säljaren pliktig att om godset taga vård intill dess dröjsmålet

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

upphör eller han utöfvar den rätt att häfva köpet, som enligt 28 § må honom tillkomma; dock att, där godset blifvit försändt, det ej åligger säljaren att å bestämelseorten taga det i sin vård, med mindre där finnes någon, som äger å hans vägnar omhändertaga godset, och sådant kan ske utan väsentlig kostnad eller olägenhet.

34 §.

Kan, i fall som i 33 § afses, säljaren ej utan väsentlig kostnad eller olägenhet fortfara med godsets vårdande, eller förfogar ej köparen öfver godset inom skälig tid efter det han blifvit därom tillsagd, äge säljaren låta det för köparens räkning säljas å offentlig auktion; gifve dock, såvidt ske kan, köparen i god tid underrättelse om tid och plats för auktionen. Kan ej försäljning sålunda ske, eller är uppenbart, att de med försäljningen förenade kostnader ej skulle kunna ur köpeskillingen utgå, äge säljaren bortskaffa godset.

35 §.

Är gods, som säljaren enligt 33 § har att vårda, utsatt för förskämning eller snar förstörelse, eller fordrar det alltför kostsam vård, vare säljaren pliktig att låta godset för köparens räkning säljas efter ty i 34 § är sagdt.

36 §.

Har i följd af dröjsmål å köparens sida säljaren haft kostnad för godsets vård eller annan särskild utgift, njute han af köparen ersättning; äge ock rätt att till säkerhet för den ersättning godset innehålla.

37 §.

Varder i följd af dröjsmål från köparens sida godset ej i rätt tid aflämnadt, och låg ej faran redan tillförene å köparen, skall den å honom öfvergå, vid leveransafstal dock endast såvidt gods är för hans räkning afskildt.

Om ränta å köpeskillingen.

38 §.

I fråga om köpares skyldighet att gälda ränta skola de i 9 kapitlet 10 § handelsbalken stadgade grunder äga tillämpning; dock att vid handels-

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

köp, där ej viss tid för köpeskillingens gäldande är utsatt, ränta efter sex för hundra om året skall utgå från den tid godset aflämnades eller, i händelse dess aflämnande blifvit af köparen fördröjdt, från det dröjsmålet inträdde.

Om köparens obestånd.

39 §.

Har, i fall då anstånd med köpeskillingens erläggande är medgifvet, köparen efter köpets afslutande blifvit försatt i konkurstillstånd eller vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sin gäld eller, om han är köpman, inställt sina betalningar eller eljes funnits vara på sådant obestånd, att det måste antagas, att köpeskillingen ej varder rätteligen erlagd; vare säljaren berättigad att, intill dess betryggande säkerhet ställes för köpeskillingens gäldande, hålla godset inne eller, där det är försändt men ej kommit i köparens besittning, hindra dess utgifvande. Är tiden för godsets aflämnande inne, och vill säljaren häfva köpet, hafve ock därtill lof, så framt ej ofördröjligen efter anmaning säkerhet ställes för köpeskillingens gäldande.

40 §.

Har köparen kommit i konkurstillstånd, och är ej tid inne vare sig för godsets aflämnande eller för köpeskillingens erläggande, äge säljaren kräfva besked, huruvida konkursboet vill köpet tillträda. Gifves ej sådant besked utan oskäligt uppehåll, äge säljaren häfva köpet.

41 §.

Varder, efter det köparen kommit i konkurstillstånd, godset utgifvet till konkursboet, och är ej köpeskillingen erlagd, äge säljaren kräfva godset åter, med mindre boet gifver köpeskillingen ut eller, så framt den ej är till betalning förfallen, förklarar sig vilja den gälda och ställer betryggande säkerhet, där sådan af säljaren äskas.

Har boet afyttrat godset eller eljes däröfver för egen räkning förfogat, så att det ej kan återställas i väsentligen oförändradt skick, äge boet ej draga sig från köpet undan.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Om fel eller brist i godset.

42 §.

Är bestämdt gods såldt och finnes däri fel, äge köparen häfva köpet eller fordra sådant afdrag å köpeskillingen, som mot felet svarar. Är felet att anse såsom ringa, må ej köpet häfvas, utan så är att säljaren svikligen förfarit.

Saknade godset vid köpet egenskap, som kan anses tillförsäkrad, eller har felet efter köpet uppkommit i följd af säljarens vanvård eller försummelse, eller ligger svikligt förfarande säljaren till last, vare han pliktig att ersätta köparen dennes skada.

43 §.

Finnes fel i gods, som till fullgörande af leveransafताल aflämnats, äge köparen häfva köpet eller kräfva gillt gods; vare ock, där han ej vill sålunda afvisa godset, berättigad att fordra det afdrag å köpeskillingen, som mot felet svarar. Är felet att anse såsom ringa, må ej godset afvisas, med mindre säljaren svikligen förfarit eller ock afvetat felet å sådan tid, att han utan oskäligen kostnad eller svårighet kunnat till köpets fullgörande anskaffa felfritt gods.

Säljaren vare, ändå att felet ej kan anses bero af försummelse från hans sida, pliktig att ersätta köparen dennes skada; dock skall hvad i 24 § är för där afsedt fall stadgadt angående befrielse från ersättningsskyldighet äga motsvarande tillämpning.

44 §.

Fråga, huruvida fel vidlåder godset, skall, så framt ej felet uppkommit genom säljarens vållande, bedömas med hänsyn till godsets beskaffenhet vid den tid, då faran för dess förstörelse öfvergick på köparen.

45 §.

Hvad i 25 § är stadgadt angående beräknande af skadeersättning då köp häfves på grund af dröjsmål med godsets aflämnande äge jämväl tillämpning då köp varder häfdt i följd af fel i godset.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

46 §.

Finnes, i fall då godset skall aflämnas efter hand i särskilda poster, någon af dem behäftad med fel, vare köparen ej på grund af hvad här förut är stadgadt berättigad att häfva köpet i vidare mån, än såvidt rörer sagda post. Kan det skäligen befaras, att senare poster ock skola befinnas felaktiga, må jämväl dessa strax afvisas. Stå posterna i det sammanhang, att det skulle lända köparen till förfång att delvis vidblifva köpet, må det i sin helhet häfvas.

47 §.

Har köparen före köpet undersökt godset eller utan giltig anledning undandragit sig att efterkomma anmaning därom, eller har han satts i tillfälle att före köpet undersöka prof å godset, må fel, som han vid undersökningen bort märka, ej af honom åberopas, med mindre säljaren svikligen förfarit.

48 §.

Är gods såldt å auktion, äge köparen ej tala å fel i godset, med mindre säljaren svikligen förfarit eller godset ej motsvarar den beteckning, hvarunder det utbjudits.

Hvad nu är stadgadt äge dock ej tillämpning, där köpman låter å auktion försälja lager af handelsvaror.

49 §.

Vill säljaren afhjälpa fel i godset eller vid leveransafstal aflämna gillt gods i stället för det, som felaktigt är, låte köparen sig med sådan rättelse nöja, där den kan äga rum, innan han enligt 21 § skulle varit berättigad att häfva köpet, och uppenbart är, att han ej skulle hafva kostnad eller olägenhet af att låta rättelsen ske; dock njute han i hvarje fall den rätt till skadeersättning, som enligt här förut gifna stadganden må honom tillkomma.

50 §.

Hvad här förut är föreskrifvet om fel i godset skall i tillämpliga delar gälla, där godset ej uppgår till full myckenhet men, efter hvad köparen måste antaga, är af säljaren aflämnadt såsom fullt. Vill köparen kräfva det felande ut, hafve därtill lof, ehvad bristen är större eller mindre.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

51 §.

Vid handelsköp låte köparen, då godset aflämnats, eller, så framt det är försändt, då det kommit honom till handa, så att han enligt 56 § skulle vara pliktig att därom taga vård, föranstalta om sådan undersökning af godset, som efter godt handelsskick kan ifrågakomma.

Skall prof å det gods, som såldt är eller af säljaren afses till köpets fullgörande (utfallsprof), tillställas köparen, låte denne, så snart profvet kommit honom till handa, det undersöka efter ty nyss är i fråga om godset stadgadt.

52 §.

Yppas fel eller brist i godset, och vill köparen därå tala, gifve därom säljaren meddelande, vid handelsköp genast och vid annat köp utan oskäligt uppehåll. Gifves ej sådant meddelande, änskönt köparen märkt eller bort märka felet eller bristen, vare köparen all talan förlustig.

Vill köparen häfva köpet eller vill han kräfva annat gods, meddele han sådant säljaren utan oskäligt uppehåll. Underlåtes det, må ej godset afvisas eller felande gods utkrävas.

53 §.

Hvad i 52 § är stadgadt om förlust af rätten att tala å fel eller brist äge ej tillämpning där säljaren svikligen förfarit, ej heller där han visat grof vårdslöshet och felet eller bristen länder köparen till märklig skada.

54 §.

Har köparen ej inom ett år från det godset af honom mottagits gifvit säljaren meddelande, att han vill tala å fel eller brist, hafve sin talan förlorat, utan så är att säljaren åtagit sig att jämväl efter nämnda tid svara för godset, eller svikligt förfarande ligger säljaren till last.

Bestämmelser i fråga om afvisande af gods och häfvande af köp.

55 §.

Är godset kommet i köparens besittning, vare denne, så framt han vill enligt denna lag afvisa godset, pliktig att därom för säljarens räkning

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

taga vård, och njute han af säljaren ersättning för vården. Hvad i 34 och 35 §§ är stadgadt i fråga om såldt gods, som skall af säljaren vårdas för köparens räkning, äge motsvarande tillämpning beträffande det gods köparen efter ty nu är sagdt har i sin vård.

56 §.

Har gods, som blifvit försändt till köparen, kommit honom till handa, och vill han det afvisa, vare han pliktig att för säljarens räkning taga det i sin besittning, där sådant kan ske utan erläggande af köpeskillingen, så ock eljes utan väsentlig kostnad eller olägenhet. Hvad sålunda är stadgadt äge dock ej tillämpning, såframt säljaren är tillstädes å bestämelseorten eller där finnes någon, som på grund af konnossement eller eljes äger att för säljarens räkning omhändertaga godset.

Tager köparen godset i *sin* besittning, äge stadgandena i 55 § tillämpning.

56 §.

Är godset försändt till köparen, och har denne satts i tillfälle att på bestämelseorten komma i besittning däraf, vare han, där han vill afvisa godset, pliktig att taga det i besittning för säljarens räkning, där sådant kan ske utan erläggande af köpeskillingen, så ock eljes utan väsentlig kostnad eller olägenhet. Hvad sålunda är stadgadt äge dock ej tillämpning, såframt säljaren är tillstädes å bestämelseorten eller där finnes någon, som på grund af konnossement eller eljes äger att för säljarens räkning omhändertaga godset.

Tager köparen godset i besittning, äge stadgandena i 55 § tillämpning.

57 §.

Varder köp häfdt enligt denna lag, äge säljaren ej återbekomma godset med mindre han återbär hvad han å köpeskillingen uppburit, men vare ej heller pliktig att gifva köpeskillingen ut med mindre han återbekommer godset väsentligen oförändradt och oförminskadt.

Är, då köp sålunda häfves eller gods eljes afvisas, köparen berättigad till ersättning af säljaren, äge han hålla godset inne till dess den ersättning gäldas eller betryggande säkerhet ställes för dess gäldande.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

58 §.

Hvad i 57 § är stadgadt om säljarens rätt att vid köpets häfvande återbekomma godset utgöre ej hinder för köparen att häfva köpet, så framt godset är af våda förstördt, försämradt eller minskadt, ej heller där det undergått förändring allenast genom sin egen beskaffenhet eller till följd af åtgärd, som för dess undersökande varit nödig, eller som eljes af köparen vidtagits, innan fel eller brist, på grund hvaraf han vill häfva köpet, märkts eller bort märkas.

Om hemulsskyldighet.

59 §.

Finnes godset hafva vid köpet tillhört annan än säljaren, vare denne, ändå att han var i god tro, pliktig att ersätta köparen skada, som af sagda anledning må honom tillskyndas.

Var, då köpet slöts, köparen ej i god tro, äge hvad nu är sagdt icke tillämpning.

Om öppet köp.

60 §.

Är öppet köp aftaladt, och har godset blifvit af säljaren aflämnadt, vare köparen ej berättigad att draga sig från köpet undan, med mindre han inom bestämd tid eller, där bestämmelse om tiden ej träffats, utan oskäligt uppehåll gifver säljaren till känna, att han ej vill godset behålla. Intill dess godset återlämnas, stånde köparen faran för dess förstörelse, försämring eller minskning.

Om vissa meddelanden enligt denna lag.

61 §.

Är sådant meddelande från köparens sida, som afses i 6, 26, 27, 52 eller 54 §, inlämnadt för befordran med post eller telegraf eller eljes på ändamålsenligt sätt afsändt, och varder det försenadt eller kommer det icke fram, må ej den omständighet föranleda, att afsändaren förlorat talan eller rättighet. Lag samma vare i fråga om meddelande från säljarens sida, hvarom i 31 eller 32 § är sagdt.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Om betydelsen af vissa vid köp brukliga uttryck.

62 §.

Är gods såldt *fritt om bord* (*fob*) med angifvande af viss ort, skall på köparen ankomma att befrakta fartyg eller tinga skeppsrums, som erfordras för godsets fortskaffande från sagda ort.

Säljaren åligger att på egen bekostnad försända godset till lastningsorten samt vidtaga de åtgärder i afseende å godsets inlastning, som enligt lag eller sedvänja där ankomma på aflastare.

Godset skall anses aflämnadt, då det kommit innanför fartygets sida, och stånde, intill dess sådant skett, säljaren faran, ehvad köpet afses bestämdt gods eller är att till leveransafstal hänföra.

Den omständighet, att fartyget är af köparen befraktadt eller skeppsrums af honom tingadt, medföra icke skyldighet för köparen att före godsets framkomst till bestämmelseorten det undersöka, och utgöra ej heller hinder för säljaren att utöfva sådan rätt, som i 15, 28 eller 39 § är nämnd.

Köparen åligger att erlægga betalning mot konnossement efter ty i 71 § sägs, ändå att sådan betalning ej är utfäst.

63 §.

Varder gods såldt *fraktfritt* (*cost and freight, c & f, c f*) med angifvande af viss bestämmelseort, åligger säljaren att på egen bekostnad försända godset till den ort.

Godset skall anses aflämnadt, då det blifvit för befordran omhändertaget såsom i 10 § sägs.

Köparen åligger att erlægga betalning mot konnossement eller fraktsedel efter ty i 71 § sägs, ändå att sådan betalning ej är utfäst.

Köparen vare, ändå att köpeskillingen icke är till betalning förfallen då godset framkommer, pliktig att i afräkning å köpeskillingen erlægga frakt, som ej är af säljaren gulden. Ej må den omständighet, att köpeskillingen sålunda till en del erlagts i förtid, medföra rätt för köparen att vid återstodens gäldande njuta ränteaftdrag.

64 §.

De föreskrifter, som enligt 63 § gälla för köp, som där afses, äge jämväl tillämpning, då gods blifvit med angifvande af viss bestämmelseort såldt *cif* (*cost, insurance, freight*) eller *caf* (*coût, assurance, fret*).

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Utöfver hvad i sagda paragraf är stadgadt åligger vid köp, hvarom nu är fråga, säljaren att, efter ty sedvanligt är, försäkra godset mot fara, för hvilken det under vägen är utsatt. Underlåtes det och varder ej i följd däraf köpet häfdt, njute köparen ersättning för skada, som i följd af underlåtenheten uppstår; vare ock berättigad att själf taga försäkring och låta kostnaden därför afräknas å köpeskillingen.

65 §.

Är gods, som skall försändas från ort till annan, såldt *fritt* (*franco*) eller *levererad* eller *fritt levererad* å angifven ort, må ej godset anses aflämnadt förr än det framkommit till sagda ort.

Varder ordet *levererad* brukadt i förening med något af uttrycken *fraktfritt*, *cif* eller *caf*, skall utan hinder däraf hvad om dessa senare uttryck är i denna lag sagdt till alla delar äga tillämpning.

66 §.

Är vid leveransafstal godsets myckenhet angifven med uttryck, som lämnar utrymme för val (*cirka*, *från—till* eller dylikt), ankomme på säljaren att träffa valet, där ej af omständigheterna framgår, att det varit af hänsyn till köparen, som myckenheten ej blifvit bestämdt angifven.

Är beteckningen *cirka* brukad, skall den afvikelse från angifven myckenhet, som må anses medgifven, utgöra, där fråga är om hel fartygslast, tio för hundra och eljes fem för hundra.

67 §.

Har vid köp af gods, som skall sjöledes tillsändas köparen, godset betecknats såsom *fartygslast*, och varder jämväl annat gods af säljaren inlastadt, vare köparen, där sådant kan lända honom till olägenhet, berättigad att häfva köpet; njute ock, ehvad köpet häfves eller icke, ersättning för skada.

68 §.

Är tiden för vidtagande af åtgärd i afseende å godsets aflämnande eller mottagande bestämd till *början* (*primo*) af en månad, varde åtgärden vidtagen sist å månadens tionde dag. Med *midten* (*medio*) af en månad

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

förstås månadens elfte till och med tjugonde dag samt med månadens slut (*ultimo*) dess återstående dagar.

Vid köp af värdepapper skall med början af en månad förstås dess första helgfria dag, med midten af en månad dess femtonde dag eller, om den infaller å helgdag, nästa helgfria dag, och med månadens slut dess sista helgfria dag.

69 §.

Har säljaren förbundit sig till *afskeppning* eller *aflastning* inom viss tid, skall det åtagande anses fullgjordt, då godset blifvit före den bestämda tidens utgång inlastadt.

Varder konnossement utfärdadt, och framgår ej af konnossementet, att inlastningen är i rätt tid verkställd, äge köparen afvisa godset.

70 §.

Är gods såldt att betalas *kontant*, vare säljaren ej pliktig att låta godset utgifvas till köparen, med mindre köpeskillingen gäldas. Varder det ändock utgifvet, åligger köparen att genast sin betalningsskyldighet fullgöra.

71 §.

Har köparen förbundit sig att erlagga *betalning mot konnossement* eller att mot erhållande af konnossement godkänna växel, som af säljaren drages, vare han ej berättigad att undandraga sig betalning eller godkännande på den grund, att godset ej framkommit eller han ej haft tillfälle att det undersöka.

Då betalning eller godkännande kräfvos, skall säljaren hålla köparen till handa, förutom konnossementet, räkning å godset samt, där det skall af säljaren försäkras, jämväl försäkringsbref.

Hvad sålunda är föreskrifvet äge motsvarande tillämpning, där köparen förbundit sig att mot sådan fraktsedel, som i 16 § är nämnd, erlagga betalning eller godkänna växel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1906.

- b) bifalla Kungl. Maj:ts under 2:o) upptagna förslag till lag om ändrad lydelse af 166 § sjölagen;
- c) bifalla Kungl. Maj:ts under 3:o) upptagna förslag till lag om ändring i vissa delar af 9 kap. handelsbalken;
- d) bifalla Kungl. Maj:ts under 4:o) upptagna förslag till lag om ändrad lydelse af 38 § utsökningslagen.

Stockholm den 10 april 1905.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservation

af herr *Zetterstrand* beträffande utskottets erinran vid 5 §; samt af herr *Lindhagen*, som ansett, att utskottet icke bort inlåta sig på någon kommentering af paragrafer, i hvilka utskottet icke föreslagit någon ändring.

Herr *Redelius* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
